

Amser i Siarad
Iechyd Cyhoeddus
Cymru

Time to Talk
Public Health
Wales

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Amser i Siarad Iechyd Cyhoeddus

Hydref 2023 Canfyddiadau Arolwg Panel:

HIV, Fepio, Defnydd o wrthfotigau, Brechlynnau, Mynd i'r afael ag anghydraddoldebau, Coronafeirws, a Terfynau cyflymder 20mya

Cyhoeddwyd: Rhagfyr 2023

- Mae **Amser i Siarad Iechyd Cyhoeddus** yn banel cenedlaethol o drigolion Cymru sy'n 16+ oed a sefydlwyd gan Iechyd Cyhoeddus Cymru i alluogi **ymgysylltiad rheolaidd â'r cyhoedd** i lywio polisiau ac ymarfer iechyd y cyhoedd.
- Cynlluniwyd y panel i gynrychioli poblogaeth Cymru yn gyffredinol yn ôl oedran, rhyw, amddifadedd, ethnigrwydd a bwrdd iechyd.
- Mae aelodau'r cyhoedd yn cael eu recriwtio i'r panel gan ddefnyddio amrywiaeth o ddulliau ac yna'n cael eu gwahodd i gymryd rhan mewn arolygon rheolaidd i roi cipolwg ar faterion iechyd cyhoeddus allweddol.
- Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno canfyddiadau o arolwg Hydref 2023 sy'n cwmpasu:
  - **HIV**
  - **Fepio**
  - **Defnydd o wrthfotigau**
  - **Brechlynnau**
  - **Mynd i'r afael ag anghydraddoldebau**
  - **Coronafeirws**
  - **Terfynau cyflymder 20mya**
- Rydym yn ddiolchgar iawn i drigolion Cymru sydd yn rhoi o'u hamser gwerthfawr i gymryd rhan yn y panel.

- Ymgwymerwyd â recriwtio cychwynnol i banel Amser i Siarad Iechyd Cyhoeddus (Tachwedd 2022-Ionawr 2023) dros y ffôn, wyneb yn wyneb ac ar y cyfryngau cymdeithasol.
- Mae recriwtio i'r panel yn barhaus a gall unigolion gofrestru drwy [wefan y Panel](#) unrhyw bryd. Yn seiliedig ar sgrinio demograffig cychwynnol, caiff unigolion naill ai eu recriwtio'n uniongyrchol i'r panel neu eu gwahodd i ymuno â rhestr aros os yw'r cwota ar gyfer eu proffil demograffig yn llawn.
- Ar hyn o bryd, gwahoddir aelodau'r panel i gwblhau arolwg bob dau fis, naill ai ar-lein neu dros y ffôn.
- Yn ystod cyflwyno pob arolwg, ymgwymerir â chyfranogiad targedig ychwanegol trwy gyfweiliadau wyneb yn wyneb a hysbysebu ar y cyfryngau cymdeithasol i gynyddu cynrychioldeb sampl yn ôl yr angen.
- Ni chynhigir unrhyw gymhellion ariannol ar gyfer cyfranogiad.
- Oherwydd bod y Panel wedi'i ddewis yn rhannol ei hun ac yn canolbwyntio ar bynciau iechyd y cyhoedd, gallai'r sampl gael ei effeithio gan duedd tuag at drigolion sydd â mwy o ddiddordeb mewn pynciau iechyd cyhoeddus a materion gofal iechyd. Dylid ystyried hyn wrth ddehongli'r canfyddiadau.
- Ceir dadansoddiad demograffig o aelodau'r panel a wahoddwyd i gwblhau'r arolwg ac o'r 1,094 o gyfranogwyr a gwblhaodd yr arolwg ym mis Hydref 2023 yn yr Atodiad.
- Oni nodir yn wahanol, mae data'n cael eu pwysoli i adlewyrchu demograffeg y boblogaeth genedlaethol yn ôl oedran, rhyw ac amddifadedd.
- **Ceir rhagor o wybodaeth am fethodoleg yr arolwg yn yr Atodiad.**

- Cymerodd 1,094 o gyfranogwyr ran yn arolwg Hydref 2023 (3 – 29 Hydref 2023).

HIV

- Dywedodd 74% o bobl eu bod yn weddol wybodus neu'n wybodus iawn am HIV.
- Roedd 42% o bobl yn gwybod y gall unrhyw un 16+ oed yng Nghymru gael pecyn profi am HIV cartref cyfrinachol, am ddim.
- Cytunodd 84% o bobl eu bod yn teimlo y gallent siarad â gweithiwr gofal iechyd proffesiynol am wneud prawf HIV os oeddent yn dymuno.

Fepio

- Roedd 92% o bobl yn cytuno bod angen gweithredu gan y llywodraeth i leihau fepio ymhlith plant a phobl ifanc.
- Roedd 21% o bobl yn credu y byddai'n fuddiol pe bai plant a phobl ifanc a oedd yn ysmegu sigarêts yn achlysurol yn newid i fepio'n rheolaidd yn lle hynny.

Terfynau cyflymder 20mya

- Dywedodd 36% o bobl eu bod yn cefnogi'r terfyn cyflymder diofyn newydd o 20mya yng Nghymru. Fodd bynnag, dim ond 11% o bobl oedd yn meddwl bod pobl eraill yng Nghymru yn cefnogi'r polisi.
- Cytunodd 46% o bobl eu bod yn deall pam mae Llywodraeth Cymru wedi cyflwyno terfynau cyflymder o 20mya.
- Cytunodd 54% o bobl fod angen mwy o weithredu arnom i leihau teithio mewn cerbydau modur er mwyn amddiffyn y blaned a chenedlaethau'r dyfodol.

Brechlynnau

- Dywedodd 35% o bobl eu bod yn gwybod y gall pobl hyd at 25 wirio eu statws brechu gyda'u meddyg teulu neu Fwrdd Iechyd a threfnu brechiadau 'dal i fyny' ar gyfer unrhyw rai y maent wedi'u methu.

Coronafeirws

- Dywedodd 42% o bobl y byddent 'bob amser' yn gwisgo gorchudd wyneb mewn mannau cyhoeddus pe bai Llywodraeth Cymru yn argymhell hynny, a dywedodd 34% y byddent yn gwisgo gorchudd wyneb o dan rai amgylchiadau. Fodd bynnag, pe bai gorchuddion wyneb yn cael eu gwneud yn orfodol, y ffigurau oedd 59% a 24% yn y drefn honno.

Amser i Siarad
Iechyd Cyhoeddus
Cymru

Time to Talk
Public Health
Wales

GIG
CYMRU
NHS
WALES

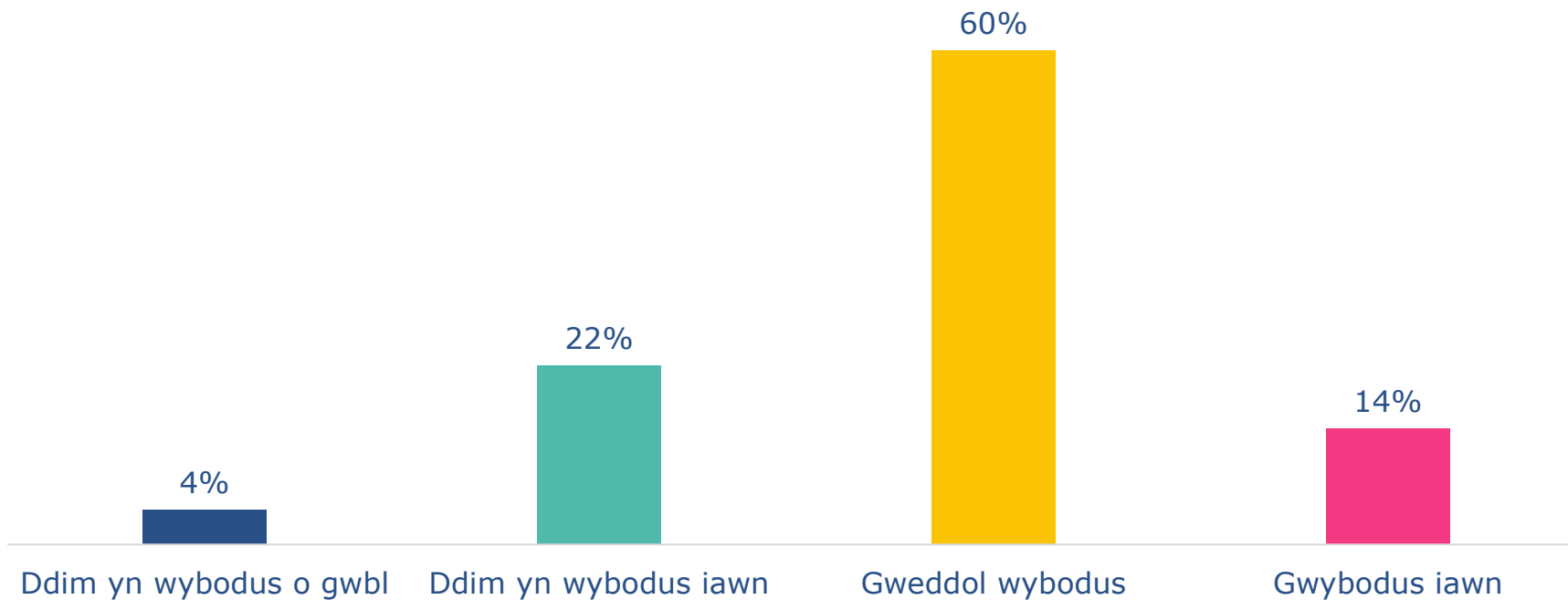
Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

HIV

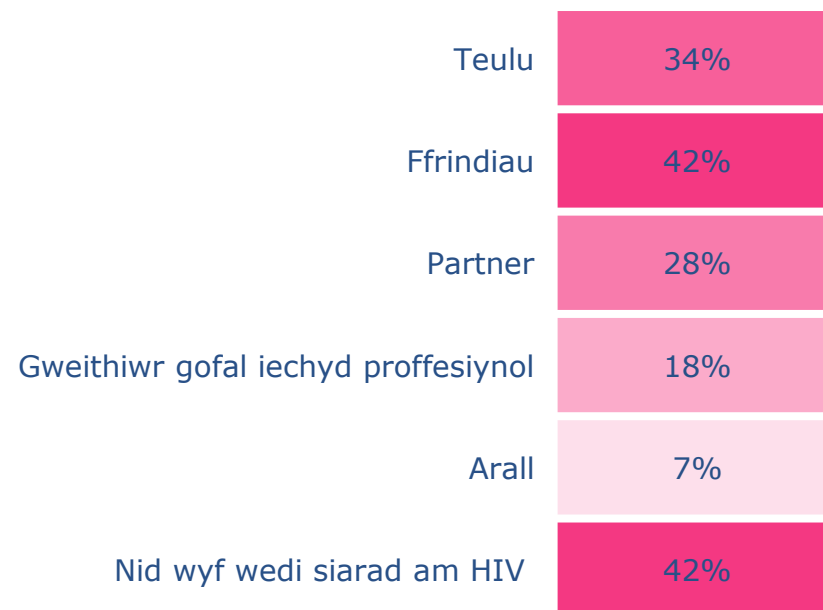
Mae HIV yn firws sy'n niweidio'r system imiwnedd ac yn gwanhau gallu person i frwydro yn erbyn heintiau a chlefydau bob dydd. Gellir trosglwyddo HIV trwy gyswllt rhywiol neu waed heintiedig.

Pa mor wybodus, os o gwbl, fydddech chi'n dweud eich bod chi am HIV?*

*Gwell gennyf beidio â dweud: <1%

Pa rai o'r bobl ganlynol, os o gwbl, ydych chi erioed wedi siarad â nhw am HIV?*

*Gwell gennyf beidio â dweud: 1%

Mae'r canlynol yn ffeithiau am HIV. Cyn heddiw, pa rai o'r canlynol oeddech chi'n gwybod yn barod?

	Oeddwn	Nac oeddwn	Gwell gennyf beidio â dweud
A thriniaeth, gall pobl sy'n byw â HIV fyw mor hir ac iach â rhywun nad yw'n byw â HIV	86%	10%	4%
Ni all person sy'n byw â HIV ar driniaeth effeithiol drosglwyddo HIV i rywun arall	50%	45%	5%
Gall unrhyw un 16 oed neu drosodd yng Nghymru gael pecyn prawf HIV cartref cyfrinachol am ddim	42%	53%	5%
Gall unrhyw un gael HIV	90%	7%	3%
Gellir trosglwyddo HIV trwy rannu nodwyddau neu chwistrellau	95%	3%	2%
Mae meddyginiaeth o'r enw PrEP y gall pobl ei chymryd i'w hatal rhag cael HIV	43%	50%	7%

I ba raddau ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno â'r datganiadau canlynol?*

	Anghytuno'n gryf	Anghytuno	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	Cytuno	Cytuno'n gryf
Rwy'n teimlo y gallwn siarad â gweithiwr gofal iechyd proffesiynol am wneud prawf HIV pe bawn yn dymuno	1%	4%	9%	59%	25%
Mae pobl â HIV yn haeddu'r un lefel o gefnogaeth a pharch â phobl ag unrhyw gyflwr iechyd hirdymor arall	1%	2%	4%	40%	53%
Mae cymdeithas yn fwy cadarnhaol tuag at bobl sy'n byw â HIV nag y bu erioed	<1%	7%	25%	58%	7%
Mae pobl sy'n byw â HIV yn aml yn wynebu barn negyddol gan eraill yn y gymdeithas	<1%	3%	11%	62%	22%
Mae pobl sy'n byw â HIV yn debygol o deimlo cywilydd yn ei gylch	1%	4%	28%	54%	11%

*Gwell gennyf beidio â dweud ar gyfer pob datganiad: $\leq 2\%$

Fepio

Mae fêps yn ddyfeisiau electronig sy'n gadael i chi anadlu nicotin mewn aerosol, neu anwedd, yn lle mwg. Gwneir hyn trwy wresogi hydoddiant (e-hylif) sydd fel arfer yn cynnwys propylen glycol, glyserin llysiau, cyflasynnau a nicotin.

I ba raddau ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno â'r datganiadau canlynol?*

	Anghytuno'n gryf	Anghytuno	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	Cytuno	Cytuno'n gryf
Rwy'n deall risgiau iechyd defnyddio e-sigaréts	2%	8%	11%	41%	37%
Mae defnyddio e-sigaréts yn gyffredin yn fy nghymuned leol	1%	5%	19%	39%	35%
Mae defnyddio e-sigaréts yn broblem yn fy nghymuned leol	4%	14%	29%	26%	24%
Mae angen gweithredu gan y llywodraeth i leihau defnyddio e-sigaréts ymhlith oedolion	7%	10%	18%	29%	35%
Mae angen gweithredu gan y llywodraeth i leihau defnyddio e-sigaréts ymhlith plant a phobl ifanc	1%	2%	4%	22%	70%
Dylid gwahardd e-sigaréts tafladwy untro	3%	5%	10%	22%	59%

*Gwell gennyf beidio â dweud ar gyfer pob datganiad: $\leq 1\%$

Pa mor fuddiol neu niweidiol i iechyd yn eich barn chi fyddai'r newidiadau ymddygiad canlynol?*

	Buddiol iawn	Gweddol fuddiol	Ddim yn fuddiol nac yn niweidiol	Gweddol niweidiol	Niweidiol iawn	Ddim yn gwybod
Oedolion nad ydynt yn ysmegu yn dechrau defnyddio e-sigarêts yn rheolaidd	1%	6%	6%	33%	48%	5%
Oedolion sy'n ysmegu sigarêts yn newid i ddefnyddio e-sigarêts yn lle hynny	10%	46%	12%	17%	9%	6%
Oedolion sy'n ysmegu sigarêts yn dechrau defnyddio e-sigarêts yn ogystal ag ysmegu	<1%	9%	12%	25%	47%	6%
Oedolion â chyflwr iechyd hirdymor^ sy'n ysmegu yn newid i ddefnyddio e-sigarêts yn lle hynny	7%	38%	12%	15%	21%	7%
Oedolion â chyflwr iechyd hirdymor^ nad ydynt yn ysmegu yn dechrau defnyddio e-sigarêts yn rheolaidd	1%	3%	5%	29%	56%	6%

*Gwell gennyf beidio â dweud ar gyfer pob datganiad: <1%; ^e.e. clefyd y galon, canser, salwch meddwl

Pa mor fuddiol neu niweidiol i iechyd yn eich barn chi fyddai'r newidiadau ymddygiad canlynol?*

	Buddiol iawn	Gweddol fuddiol	Ddim yn fuddiol nac yn niweidiol	Gweddol niweidiol	Niweidiol iawn	Ddim yn gwybod
Plant a phobl ifanc (o dan 18 oed) nad ydynt yn ysmygu yn dechrau defnyddio e-sigaréts yn rheolaidd	1%	<1%	2%	15%	78%	4%
Mae plant a phobl ifanc (dan 18 oed) sy'n ysmygu sigaréts o bryd i'w gilydd yn dechrau defnyddio e-sigaréts yn ogystal ag ysmygu	<1%	5%	5%	22%	63%	4%
Plant a phobl ifanc (o dan 18 oed) sy'n ysmygu sigaréts yn achlysurol yn newid i ddefnyddio e-sigaréts yn rheolaidd yn lle hynny	2%	19%	9%	25%	41%	5%

*Gwell gennyf beidio â dweud ar gyfer pob datganiad: <1%

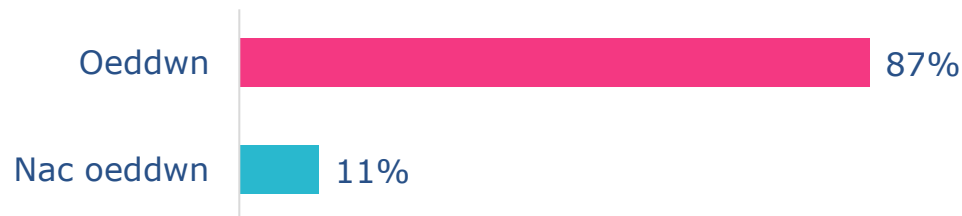
Defnydd o wrthfiotigau

Mae gwrthfiotigau yn trin heintiau trwy ladd bacteria. Bob tro rydym yn cymryd gwrthfiotigau rydym yn rhoi cyfle i'r bacteria ymladd yn ôl. Mae ymwrthedd i wrthfiotigau yn digwydd pan fydd bacteria yn dod o hyd i ffordd i drechu'r cyffuriau sydd wedi'u cynllunio i'w lladd. Mae hyn yn golygu efallai na fydd gwrthfiotigau'n gweithio pan fydd eu gwir hangen arnom.

Defnydd o wrthfiotigau

Cyn heddiw, a oeddech chi'n gwybod unrhyw un o'r ffeithiau canlynol am wrthfiotigau?*

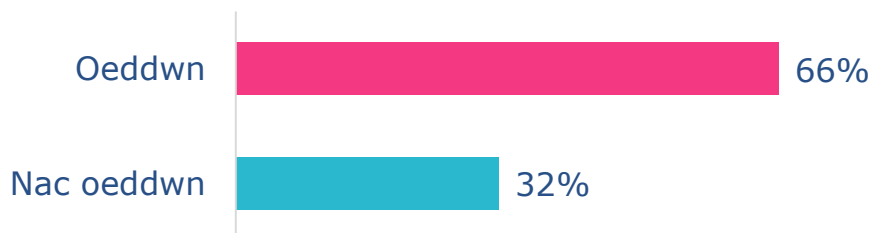
Ni ddylid defnyddio gwrthfiotigau i drin annwyd, na'r rhan fwyaf o achosion o beswch a dolur gwddf

Dylech bob amser gymryd gwrthfiotigau fel y rhagnodir gan eich meddyg, nyrs, fferyllydd neu ddeintydd

Dylech ddychwelyd gwrthfiotigau dros ben i'ch fferyllfa leol

*Gwell gennyf beidio â dweud ar gyfer pob datganiad: $\leq 2\%$

Defnydd o wrthfiotigau

Ydych chi erioed wedi cymryd gwrthfiotigau na chafodd eu rhagnodi ar eich cyfer gan weithiwr gofal iechyd proffesiynol (e.e. unrhyw un nad yw'n feddyg, nyrs, fferyllydd neu ddeintydd)?*

Ydych chi erioed wedi cymryd gwrthfiotigau a ragnodwyd ar gyfer rhywun arall?*

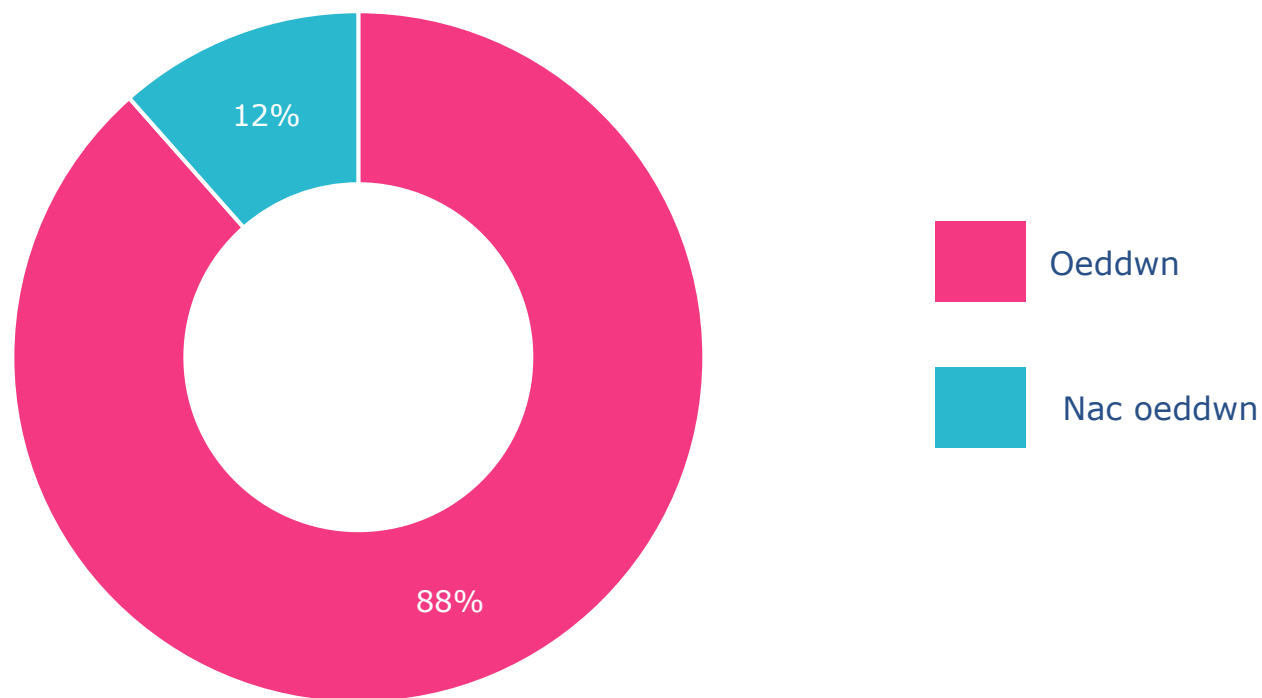
A ydych chi erioed wedi rhoi gwrthfiotigau a ragnodwyd ar eich cyfer gan weithiwr meddygol proffesiynol i rywun arall iddynt eu cymryd?*

*Dewisaf beidio â dweud am bob cwestiwn: 1%

Defnydd o wrthfiotigau

A chyn heddiw, a oeddech chi wedi clywed y term 'ymwrthedd i wrthfiotigau'?*

*Gwell gennyf beidio â dweud: <1%

Amser i Siarad
Iechyd Cyhoeddus
Cymru

Time to Talk
Public Health
Wales

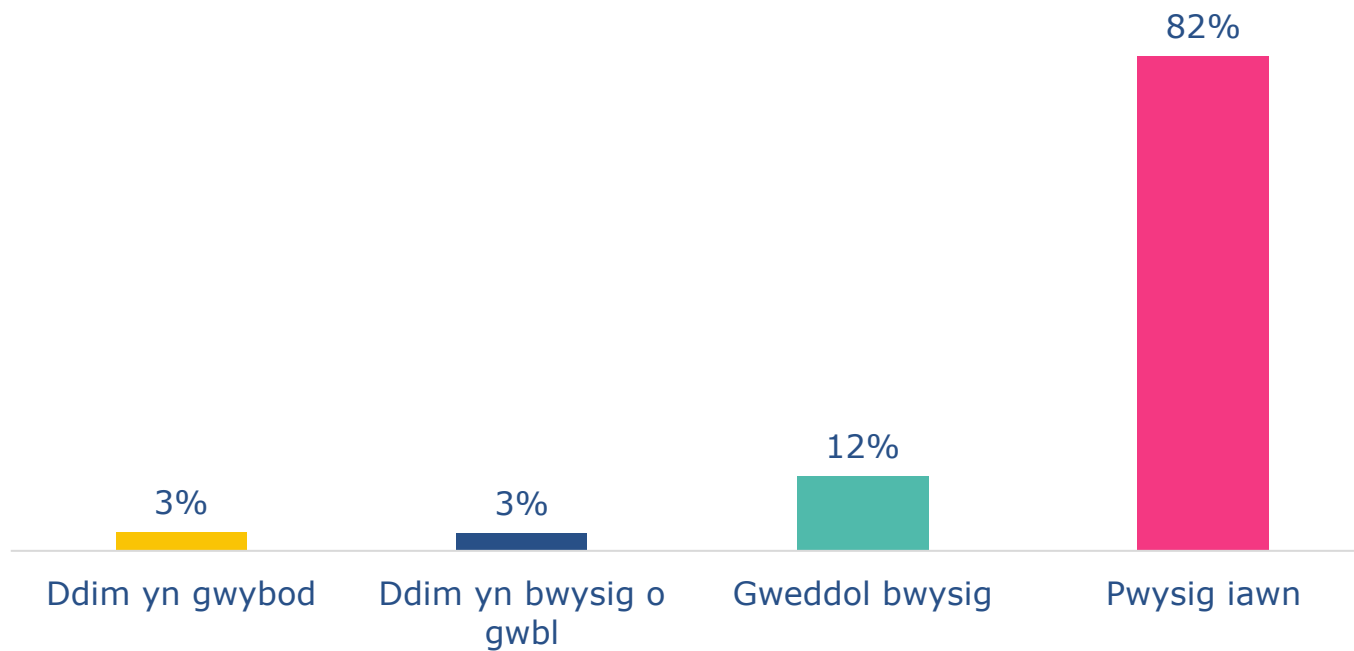
GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Brechlynnau

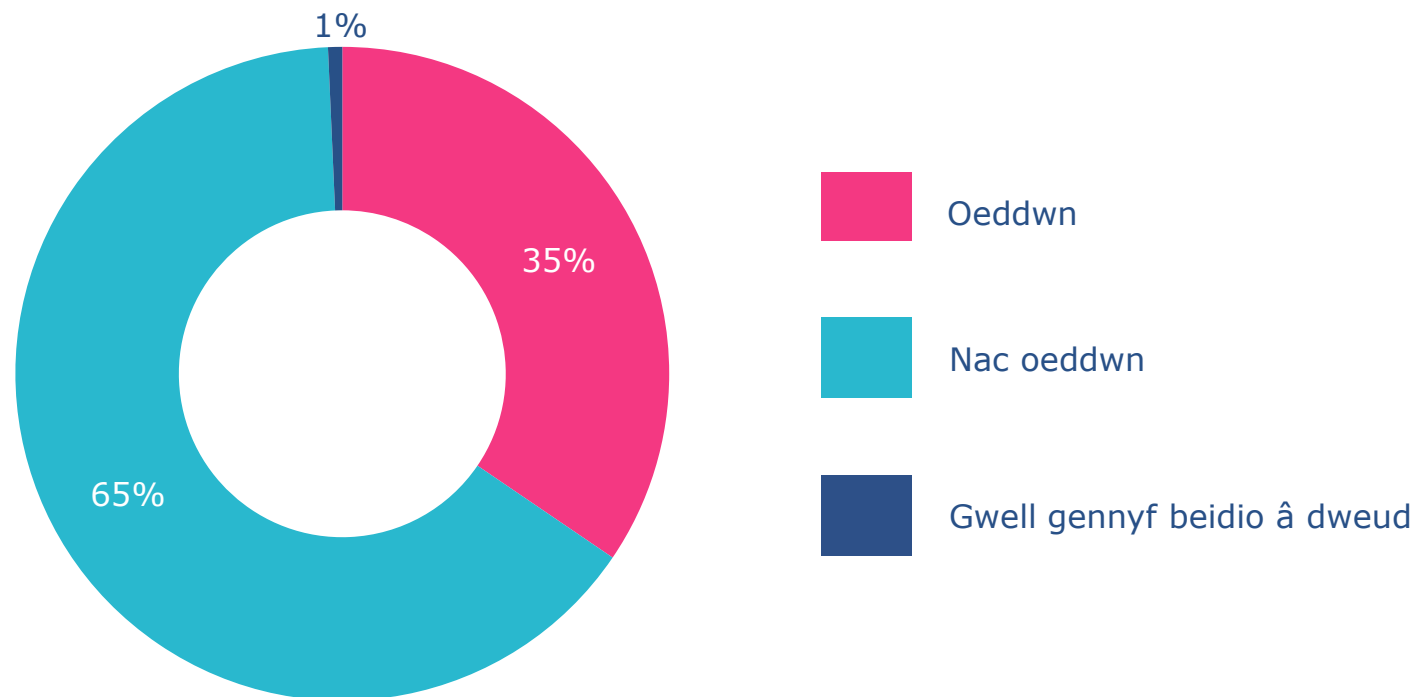

Pa mor bwysig, os o gwbl, yw hi yn eich barn chi fod plant a phobl ifanc yn cael eu brechu?*

*Gwell gennyf beidio â dweud: 1%

Oeddech chi'n gwybod y gall pobl hyd at 25 oed wirio eu statws brechu â'u Meddyg Teulu neu Fwrdd Iechyd a threfnu brechiadau 'dal i fyny' ar gyfer unrhyw rai y maent wedi'u methu?

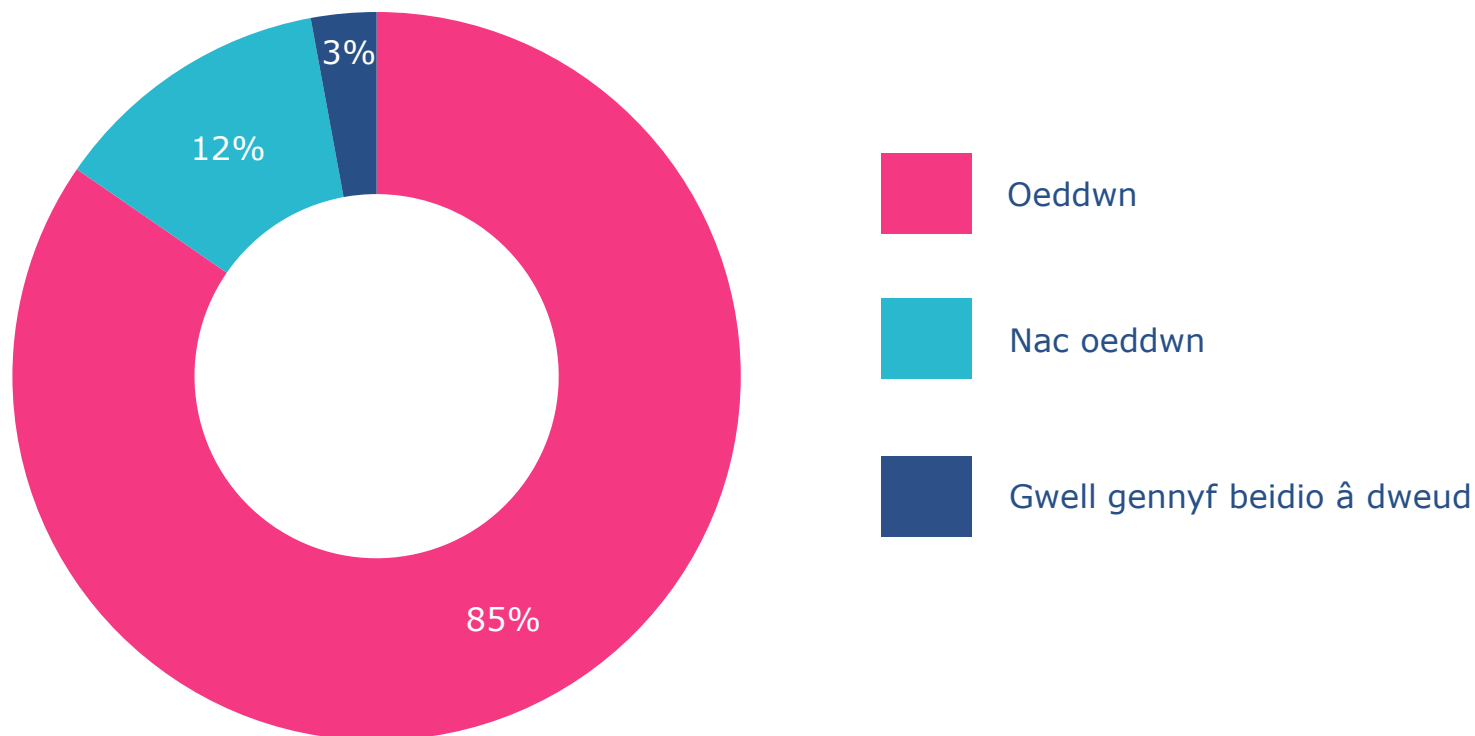

Pa rai o'r brechlynnau GIG am ddim canlynol i blant a phobl ifanc yng Nghymru ydych chi'n ymwybodol ohonynt?*

Brechlyn MMR (y frech goch, clwy'r pennau a rwbela)	96%
Brechlyn llid yr ymennydd (MenACWY)	83%
Brechlyn HPV (feirws papiloma dynol)	71%
Brechlyn atgyfnerthu i bobl ifanc yn eu harddegau (Difftheria, tetanws a polio)	81%

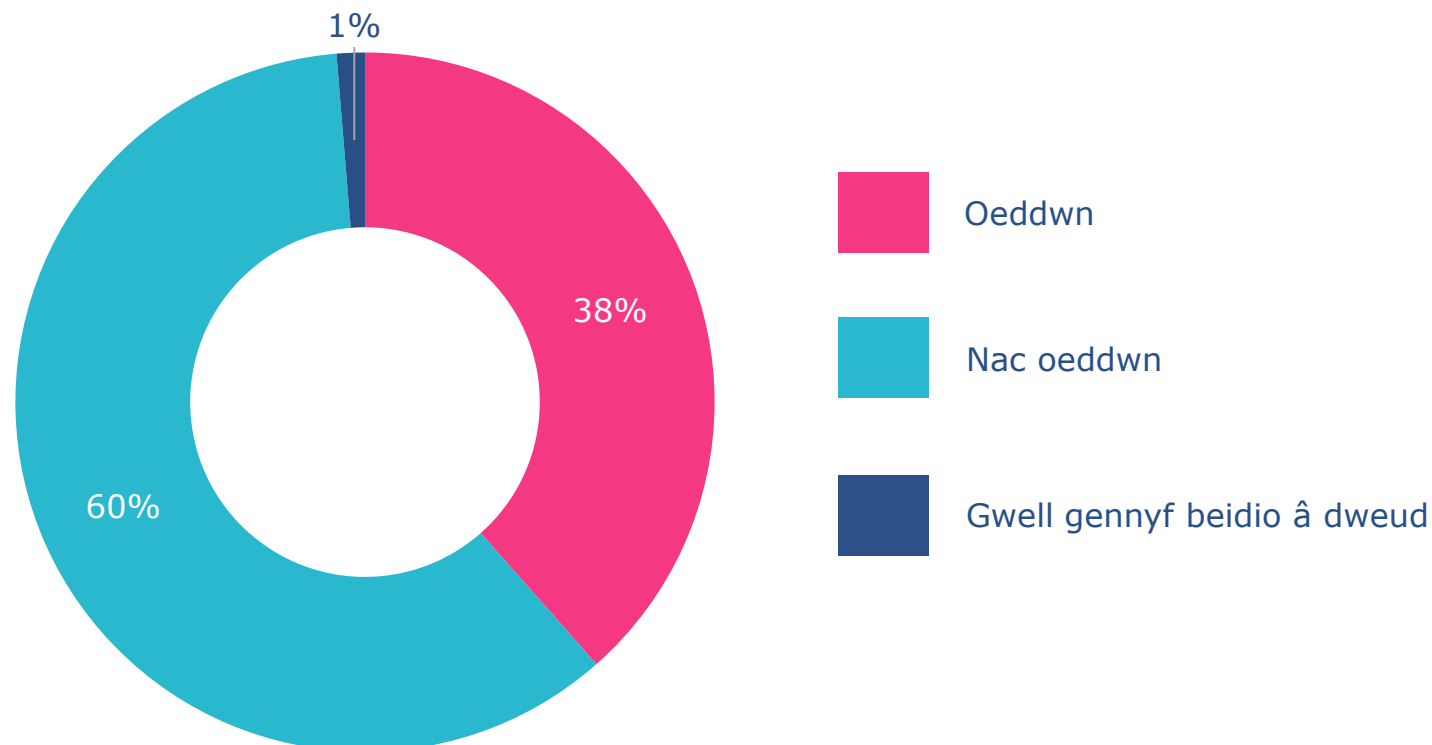
*Gwell gennyf beidio â dweud ar gyfer pob datganiad: $\leq 1\%$

A ydych chi'n meddwl bod angen mwy o ymwybyddiaeth gyhoeddus o'r pedwar brechlyn a enwir sydd ar gael i amddiffyn plant a phobl ifanc rhag salwch difrifol?

Pobl ifanc yn eu harddegau ac oedolion ifanc sy'n cludo rhai o'r mathau o facteria sy'n achosi llid yr ymennydd a sepsis fwyaf ac felly sydd â'r risg uchaf o'r clefydau hyn.

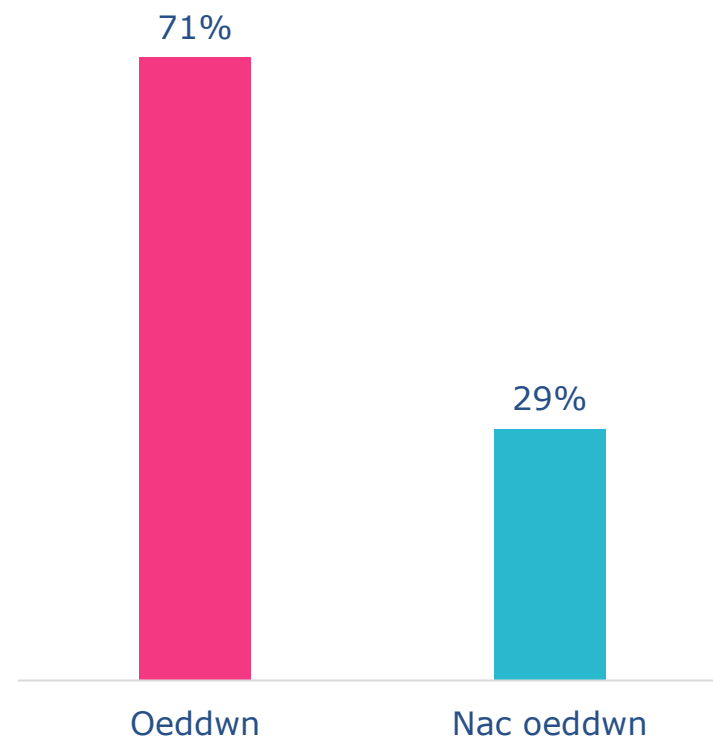
Cyn heddiw, oeddech chi'n gwybod hyn?

Prif symptomau llid yr ymennydd yw:

- Twymyn yn dechrau'n sydyn,
- Cur pen, a
- Gwddf stiff

Oeddech chi'n adnabod yr holl symptomau hyn?*

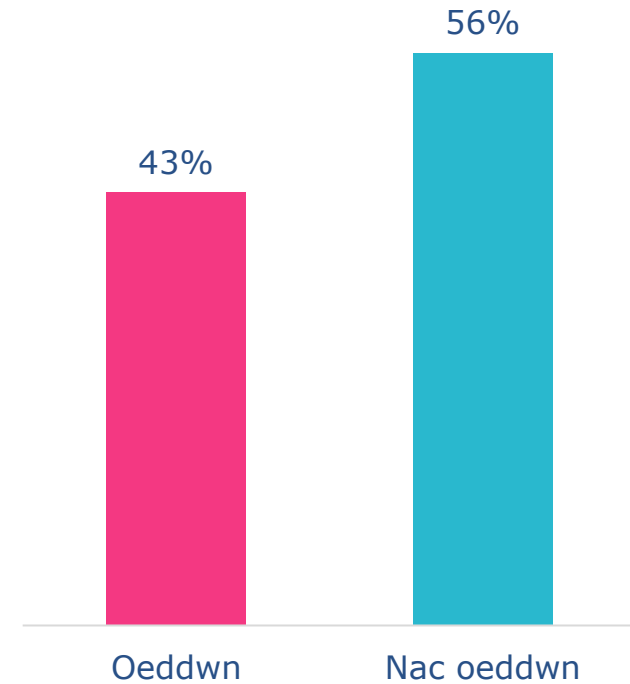

*Gwell gennyf beidio â dweud: 1%

Prif symptomau sepsis yw:

- Chwydd corff cyffredinol
- Cyfradd curiad y galon yn gyflymach
- Llai o allbwn wrin, a
- Thwymyn ac oerfel

Oeddech chi'n adnabod yr holl symptomau hyn?*

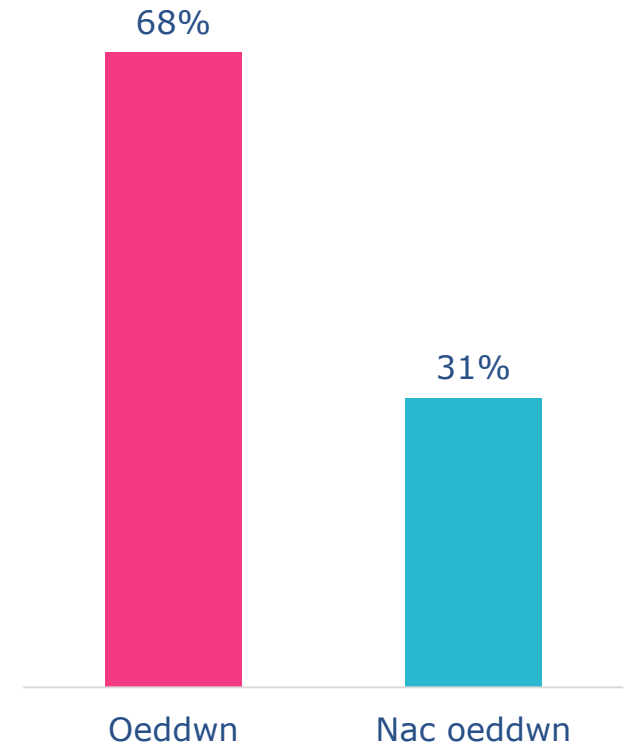

*Gwell gennyf beidio â dweud: 1%

Prif symptomau'r frech goch yw:

- Symptomau tebyg i annwyd,
- Llygaid coch dolurus, ac yna
- Mae tymheredd uchel, a
- Brech blotiog coch-frown

Oeddech chi'n adnabod yr holl symptomau hyn?*

*Gwell gennyf beidio â dweud: 1%

Mynd i'r afael ag anghydraddoldebau

Fel sefydliad iechyd y cyhoedd, rydym am i bob agwedd ar y gwaith rydym yn ei gyflawni fod yn gynhwysol i bob grŵp poblogaeth. Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn gyfraith y DU gyfan sy'n amddiffyn pobl yn gyfreithiol rhag gwahaniaethu yn y gweithle ac yn y gymdeithas ehangach.

Mynd i'r afael ag anghydraddoldebau

O dan y Ddeddf Cydraddoldeb, mae naw nodwedd warchodedig, lle mae tystiolaeth wedi dangos bod pobl yn dal i brofi gwahaniaethu mewn cyflogaeth a mynediad at wasanaethau fel addysg ac iechyd.

Pa un o'r naw nodwedd warchodedig ganlynol oeddech chi'n gwybod amdanyn nhw cyn heddiw?

Oed	90%
Bod yn feichiog neu ar absenoldeb mamolaeth	85%
Anabledd	95%
Ailbennu rhywedd	76%
Priodas a phartneriaeth sifil	69%
Hil	95%
Crefydd neu gred	90%
Rhywedd	92%
Cyfeiriadedd rhywiol	90%

*Gwell gennyf beidio â dweud ar gyfer pob ymateb: $\leq 2\%$

Mynd i'r afael ag anghydraddoldebau

Ar raddfa o 0 i 5, lle mae 0 yn 'ddim yn bwysig o gwbl' a 5 yn 'bwysig iawn', pa mor bwysig yn eich barn chi yw bod Iechyd Cyhoeddus Cymru yn gwneud y canlynol?

	Ddim o gwbl				Pwysig iawn	
	0	1	2	3	4	5
Cael gweithlu sy'n adlewyrchu poblogaeth Cymru o ran rhywedd, ethnigrwydd, a'r Gymraeg	7%	3%	6%	17%	26%	39%
Defnyddio adborth gan staff, y cyhoedd a sefydliadau eraill i lywio eu gwaith	2%	<1%	3%	11%	24%	58%
Gweithio i leihau bylchau cyflog rhywedd, ethnigrwydd ac anabledd	4%	1%	3%	10%	18%	60%
Sicrhau bod lleoedd ar gyfer grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol mewn rolau a chyfleoedd arwain	7%	3%	7%	20%	24%	37%
Meddu ar ddiwylliant sy'n blaenoriaethu cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiad trwy ei bolisiâu a'i brosesau	5%	2%	4%	12%	20%	55%
Monitro nodweddion pobl sy'n defnyddio gwasanaethau Iechyd Cyhoeddus Cymru (e.e. oedran, rhywedd, ethnigrwydd)	7%	2%	6%	18%	27%	39%
Sicrhau bod gwasanaethau'n hygyrch ac yn ymatebol i wahanol anghenion y bobl sy'n eu defnyddio	1%	1%	2%	8%	19%	68%
Gwneud gwybodaeth gyhoeddus yn hygyrch mewn gwahanol fformatau fel y gall pawb gael mynediad ati	2%	1%	2%	10%	20%	64%

*Gwell gennyf beidio â dweud ar gyfer pob datganiad: $\leq 3\%$

Coronafeirws

Mae mesurau amddiffyn yn ddull effeithiol o leihau lledaeniad firysau. Roedd y cwestiynau yn yr adran hon yn gofyn i bobl sut y byddent yn teimlo am ailgyflwyno mesurau amddiffynnol ar gyfer coronafeirws yng Nghymru pe byddent yn cael eu hystyried yn angenrheidiol yn ystod y chwe mis nesaf.

A fydddech yn cydymffurfio â phob un o'r mesurau canlynol pe bai Llywodraeth Cymru yn eu hargymell, ond nad oeddent yn orfodol (hynny yw, yn ofynnol yn ôl y gyfraith)?

	Byddwn, bob amser	Byddwn, mewn rhai amgylchiadau	Na fyddwn
Gwisgo gorchudd wyneb mewn mannau cyhoeddus fel siopau, archfarchnadoedd ac ar drafnidiaeth gyhoeddus	42%	34%	23%
Pellter corfforol oddi wrth bobl y tu allan i'ch cartref (e.e. cadw dau fetr ar wahân)	30%	41%	28%
Osgoi cynullïadau cymdeithasol dan do	29%	43%	27%
Osgoi cynullïadau cymdeithasol awyr agored	18%	38%	43%

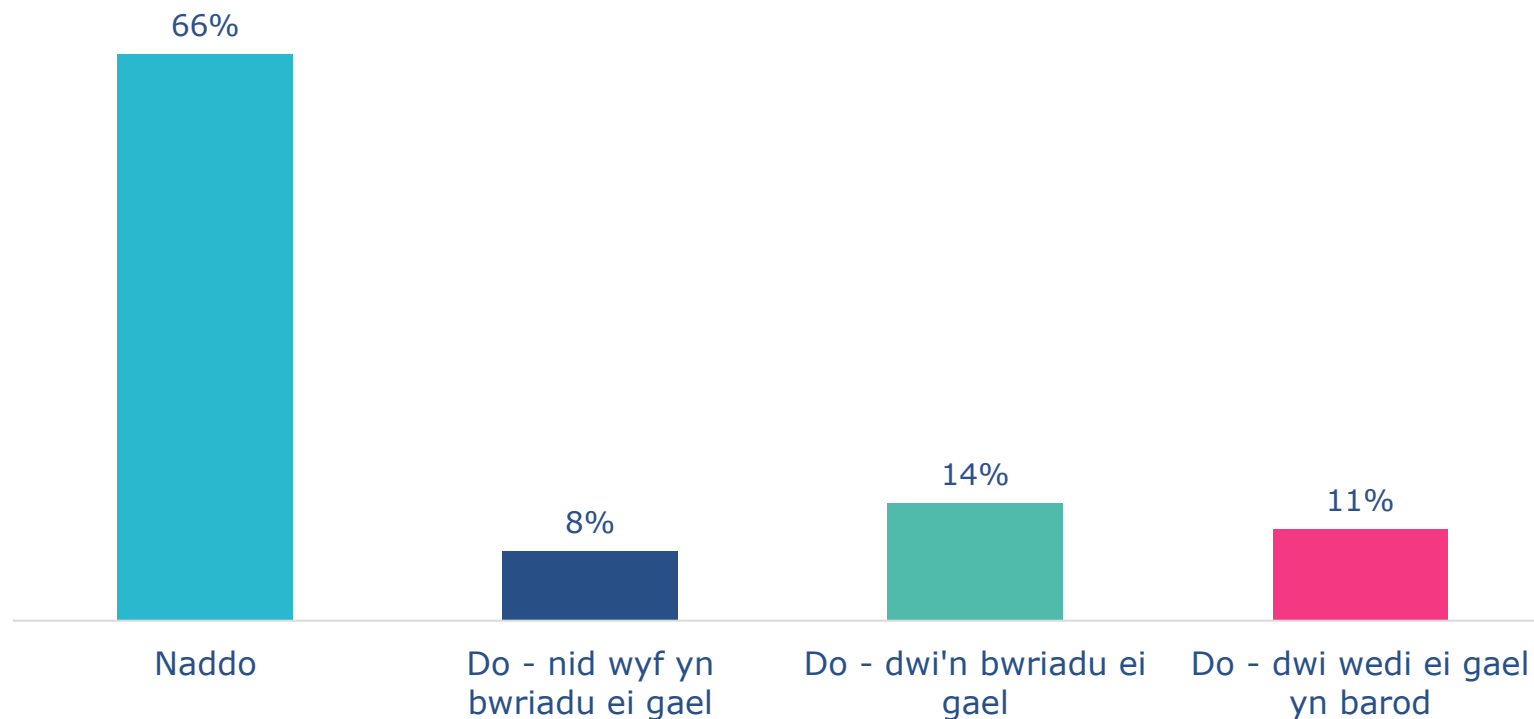
*Gwell gennyf beidio â dweud ar gyfer pob datganiad: 1%

A fydddech yn cydymffurfio â phob un o'r mesurau canlynol pe bai Llywodraeth Cymru yn eu gwneud yn orfodol (hynny yw, yn ofynnol yn ôl y gyfraith)?

	Byddwn, bob amser	Byddwn, mewn rhai amgylchiadau	Na fyddwn
Gwisgo gorchudd wyneb mewn mannau cyhoeddus fel siopau, archfarchnadoedd ac ar drafnidiaeth gyhoeddus	59%	24%	16%
Pellter corfforol oddi wrth bobl y tu allan i'ch cartref (e.e. cadw dau fetr ar wahân)	49%	29%	21%
Osgoi cynullïadau cymdeithasol dan do	50%	29%	20%
Osgoi cynullïadau cymdeithasol awyr agored	40%	28%	31%

*Gwell gennyf beidio â dweud ar gyfer pob datganiad: 1%

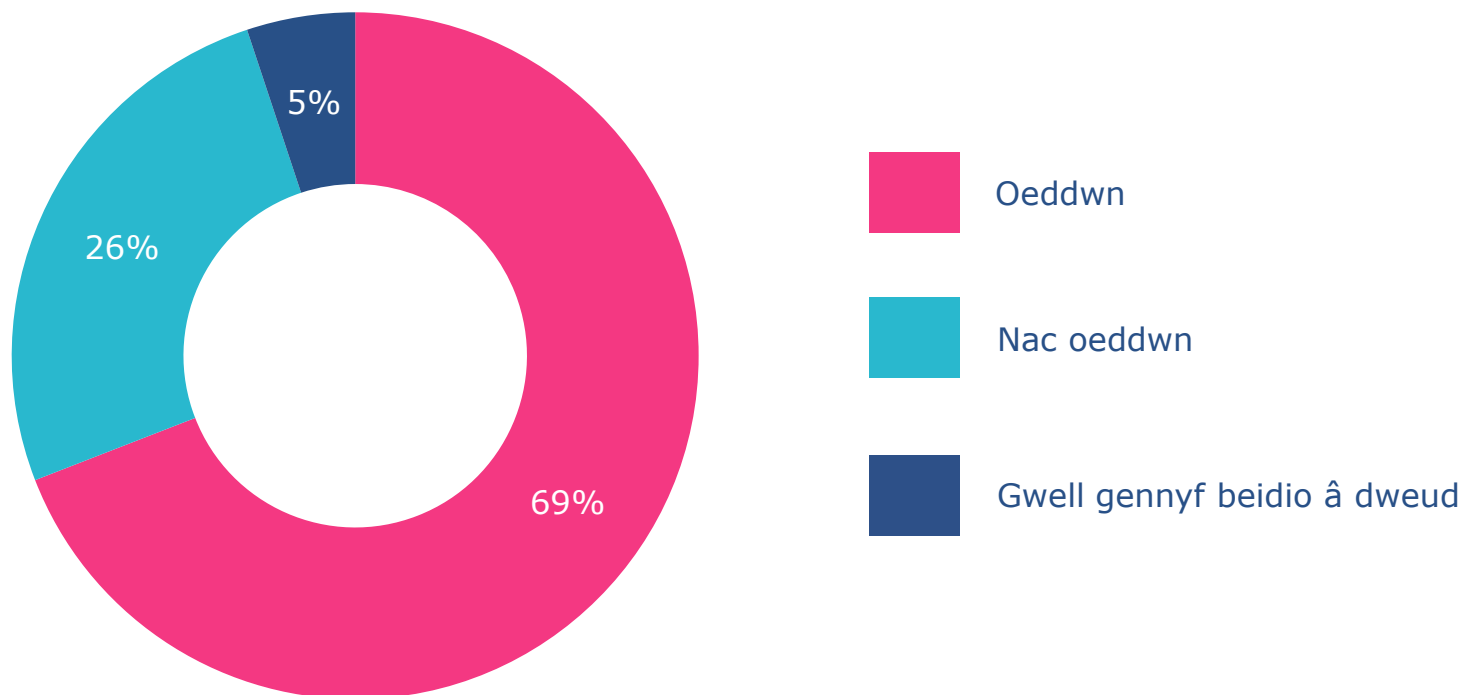
Ydych chi wedi cael cynnig brechlyn atgyfnerthu COVID ar gyfer yr hydref/gaeaf hwn (hynny yw, o fis Medi 2023)?

*Gwell gennyf beidio â dweud : 1%

Gofynnwyd y cwestiwn hwn i gyfranogwyr a wrthododd y cynnig i gael brechlyn atgyfnerthu covid yr hydref/gaeaf hwn (n=708):

Pe byddech chi'n cael cynnig brechlyn atgyfnerthu COVID, a fydddech chi'n fodlon ei dderbyn?*

*Data heb eu pwysoli

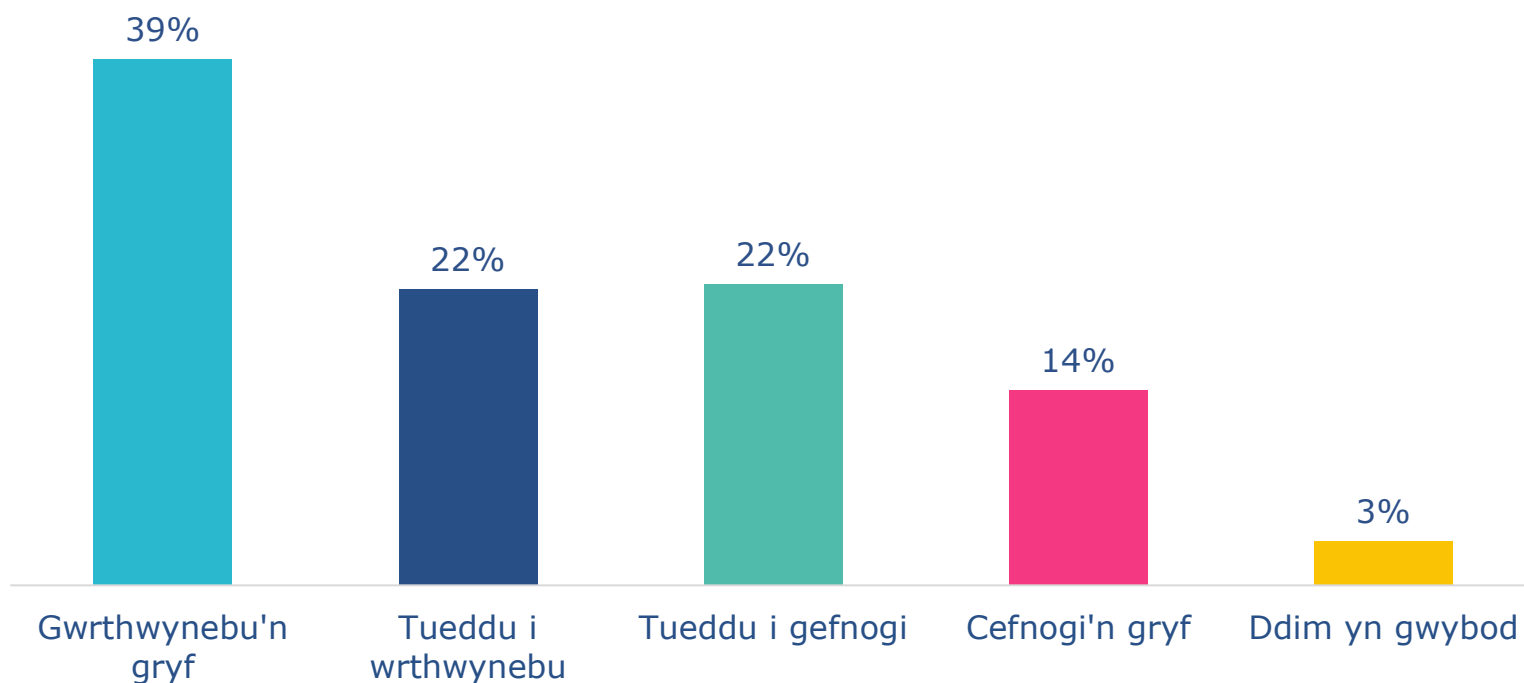

Terfynau cyflymder 20mya

Yn fis Medi 2023, cyflwynodd Llywodraeth Cymru derfyn cyflymder diofyn newydd o 20mya ar ffyrdd cyfyngedig, sydd fel arfer mewn ardaloedd preswyl ac adeiledig lle mae llawer o bobl. Cynhaliwyd yr arolwg hwn ym mis Hydref 2023 yn ystod gweithrediad cynnar y polisi. Rydym yn cynllunio cynnal arolwg dilynol yn 2024 i ddeall sut mae agweddau at a gwybodaeth amdan y polisi yn newid dros amser.

Terfynau cyflymder 20mya

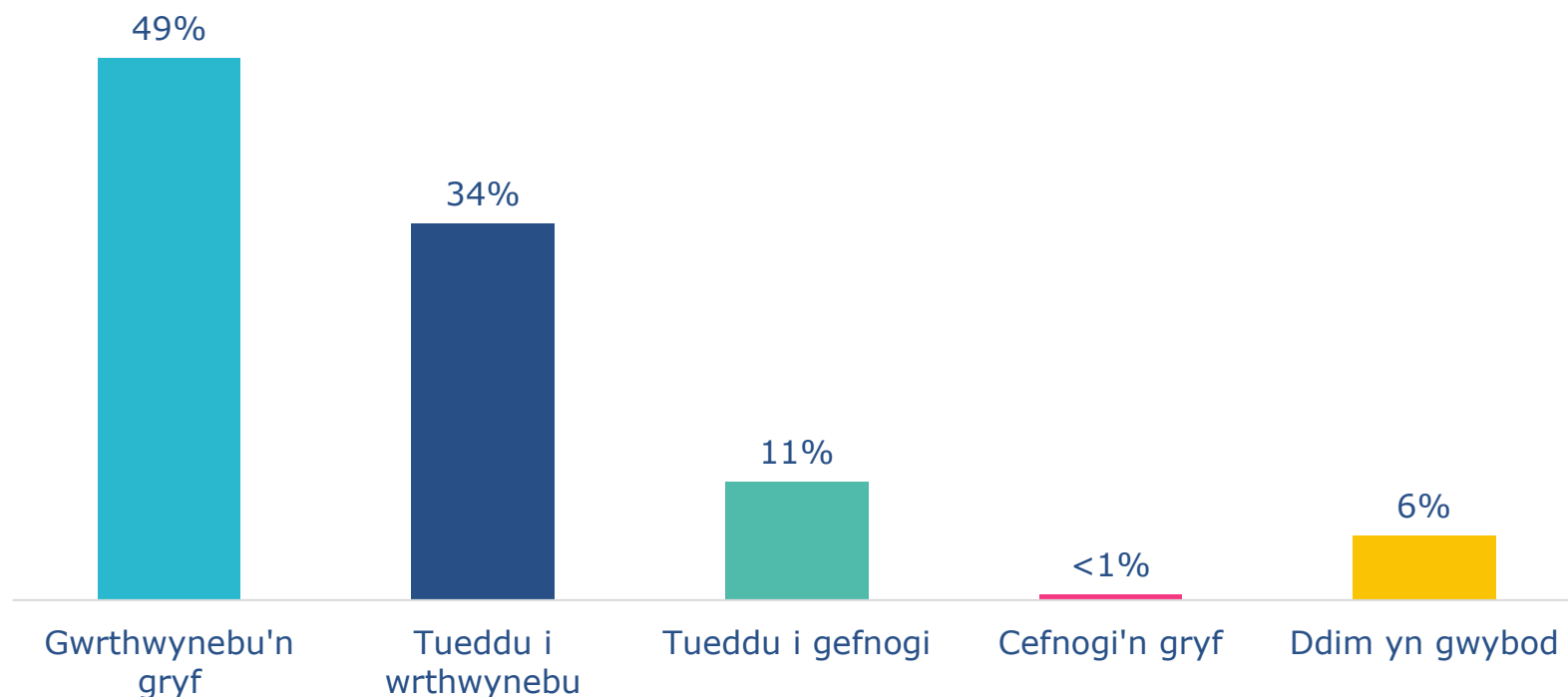
I ba raddau ydych chi'n cefnogi neu'n gwrthwynebu'r terfyn cyflymder rhagosodedig newydd o 20mya yng Nghymru?*

*Gwell gennyf beidio â dweud: 1%

Terfynau cyflymder 20mya

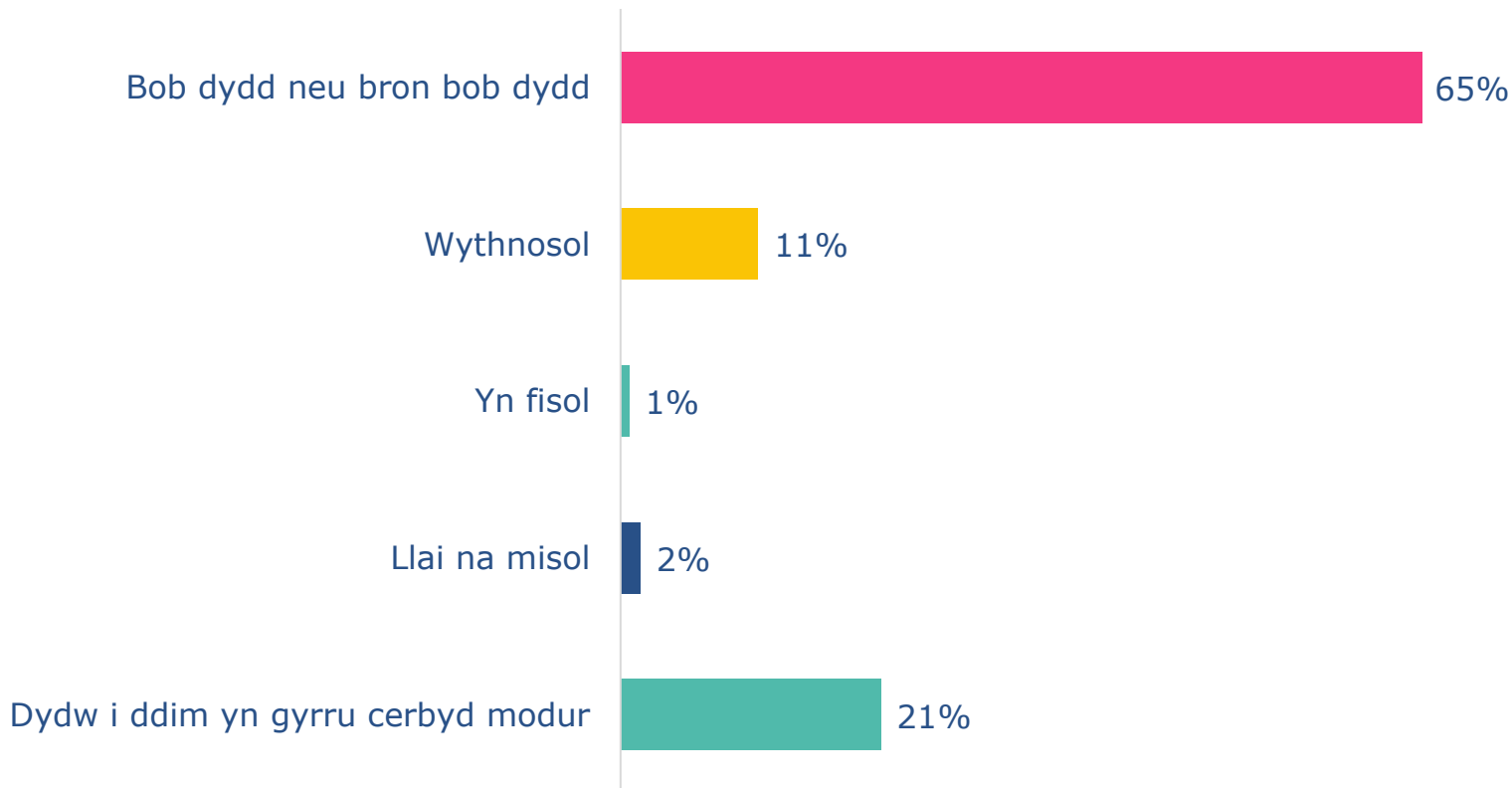
I ba raddau ydych chi'n meddwl bod pobl eraill yng Nghymru yn cefnogi neu'n gwrthwynebu'r terfyn cyflymder rhagosodedig newydd o 20mya yng Nghymru?*

*Gwell gennyf beidio â dweud: <1%

Terfynau cyflymder 20mya

Pa mor aml ydych chi'n gyrru cerbyd modur (e.e. beic modur, car, fan, lori)?*

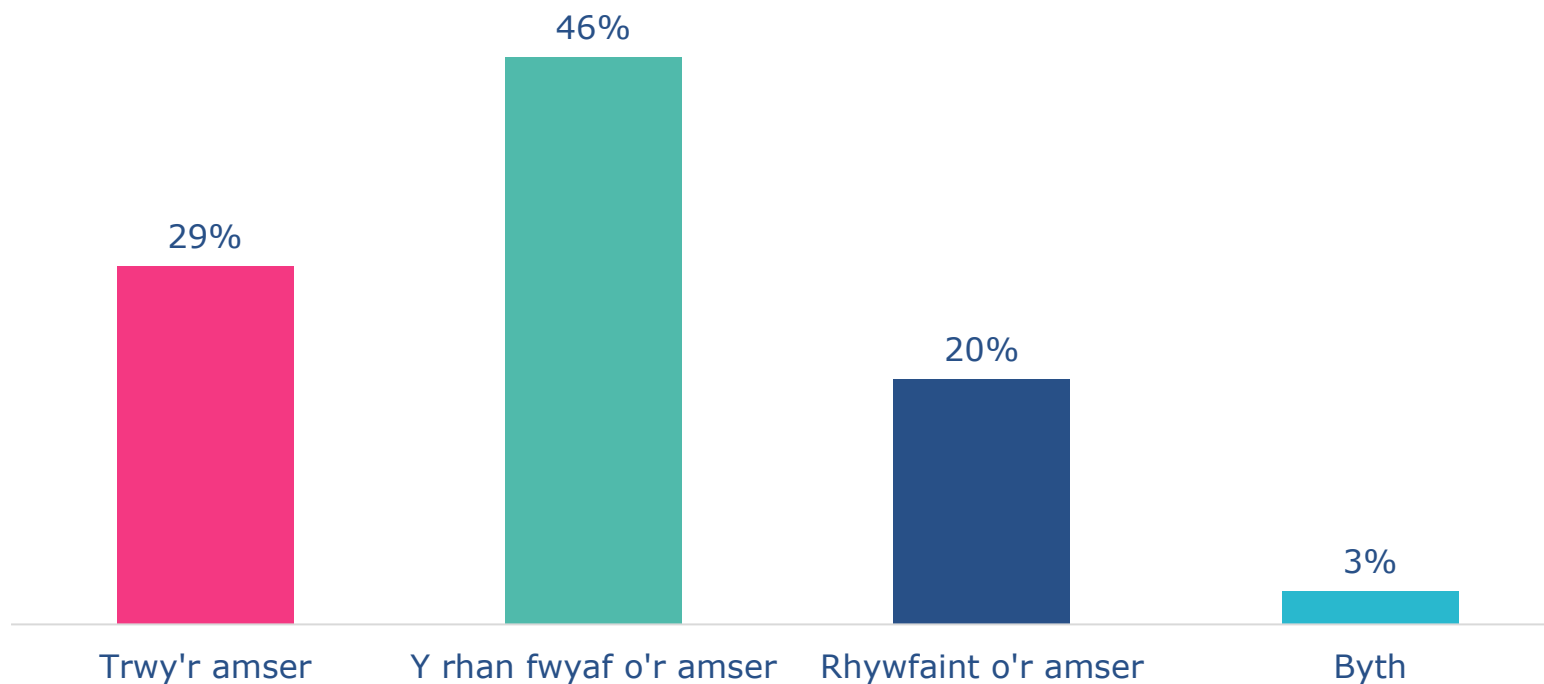

*Gwell gennyf beidio â dweud: 1%

Terfynau cyflymder 20mya

Gofynnwyd y cwestiwn hwn i rai sy'n gyrru cerbydau modur (n=876):

Pan fyddaf yn gyrru mewn ardal 20mya, rwy'n gyrru ar gyflymder o 20mya neu'n is...*

*Data heb eu pwysoli; Ddim yn gwybod: <1% Gwell gennyf beidio â dweud: 2%

Terfynau cyflymder 20mya

I ba raddau ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno â'r datganiadau canlynol?*

	Anghytuno'n gryf	Anghytuno	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	Cytuno	Cytuno'n gryf
Rwy'n deall pam mae Llywodraeth Cymru wedi cyflwyno terfynau cyflymder 20mya	23%	21%	11%	28%	18%
Bydd terfynau cyflymder 20mya yn gwneud i mi newid o deithio mewn cerbyd (e.e. car, bws) i deithio'n fwy egnïol (e.e. cerdded, beicio)	48%	26%	17%	5%	2%
Mae angen rhagor o weithredu arnom i leihau teithio mewn cerbydau modur er mwyn amddiffyn y blaned a chenedlaethau'r dyfodol	12%	15%	18%	31%	23%
Mae angen rhagor o weithredu arnom i amddiffyn hawliau gyrwyr	8%	15%	29%	24%	23%
Mae angen i ni i gyd ddefnyddio llai ar ein ceir	11%	17%	22%	32%	17%
Rwy'n cefnogi polisiâu sy'n lleihau'r defnydd o geir hyd yn oed os ydynt yn effeithio arnaf	21%	21%	21%	24%	12%

*Gwell gennyf beidio â dweud ar gyfer pob datganiad: $\leq 2\%$

Terfynau cyflymder 20mya

I ba raddau ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno â'r datganiadau canlynol?

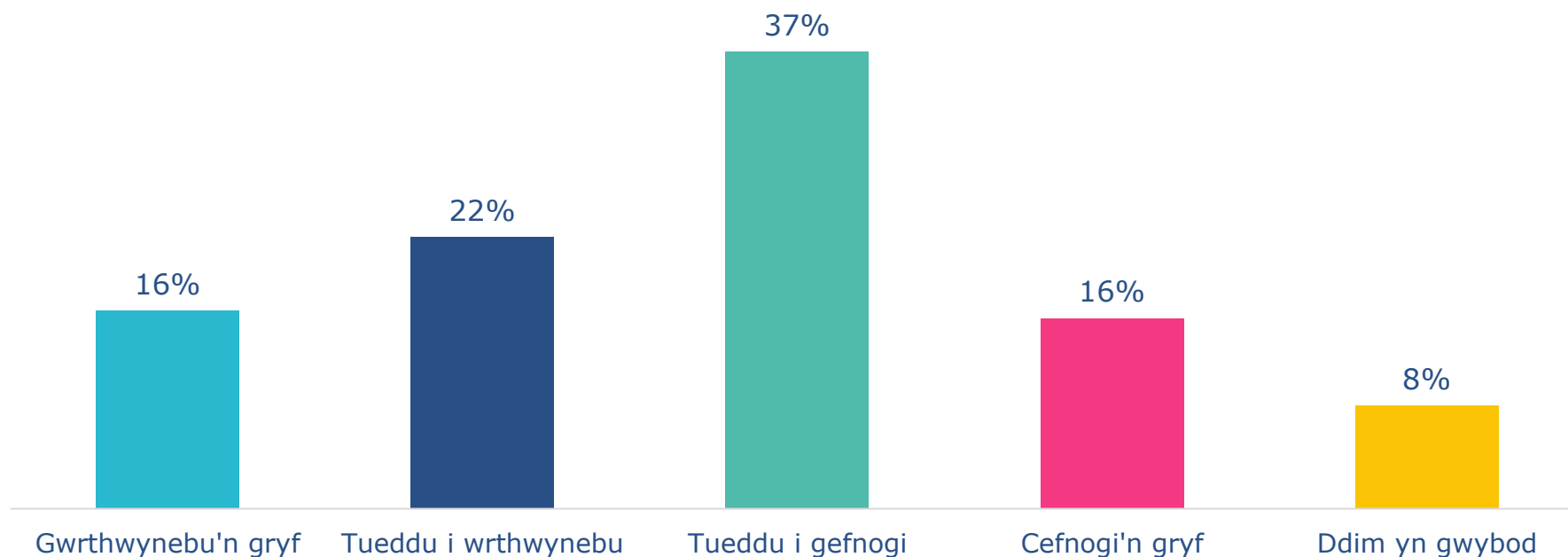
Bydd terfynau cyflymder 20mya yn arwain at...*

	Anghytuno'n gryf	Anghytuno	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	Cytuno	Cytuno'n gryf
Llai o wrthdrawiadau ar y ffordd	17%	28%	17%	29%	10%
Rhagor o bobl yn cerdded ar y strydoedd	20%	34%	24%	18%	4%
Rhagor o bobl yn beicio	22%	31%	26%	18%	2%
Rhagor o dagfeydd ar y ffyrdd	5%	16%	14%	30%	34%
Rhagor o lygredd aer	7%	20%	20%	29%	23%
Gwell llif traffig (llai o stopio a chychwyn)	32%	34%	17%	13%	3%
Amseroedd teithio hirach	2%	7%	10%	37%	44%
Llai o sŵn cerbydau	20%	34%	17%	22%	6%
Llai o effeithlonrwydd tanwydd	12%	20%	21%	23%	22%
Strydoedd mwy diogel	14%	23%	18%	32%	13%
Llai o anafiadau a achosir gan gerbydau	11%	22%	19%	32%	15%

*Gwell gennyf beidio â dweud ar gyfer pob datganiad: $\leq 1\%$

Terfynau cyflymder 20mya

Yn gyffredinol, i ba raddau ydych chi'n cefnogi neu'n gwrthwynebu lleihau traffig ffyrdd mewn trefi a dinasoedd yng Nghymru?*

*Gwell gennyf beidio â dweud: 1%

Amser i Siarad Iechyd Cyhoeddus *Cymru*

Time to Talk Public Health *Wales*

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Eisiau bod yn rhan o'r Panel?

Mae recriwtio i Banel Iechyd y Cyhoedd Amser i Siarad yn barhaus gan ein bod am siarad ag ystod eang o unigolion ledled Cymru.

Os ydych chi'n byw yng Nghymru ac yn 16+ oed, dyma'ch cyfle i gael eich clywed.

SiaradICCymru.com

01663 761976

SiaradICCymru@wales.nhs.uk

**Ymunwch
â'r Panel**

**Sut mae'r
Panel yn
gweithio?**

**Dweud
eich
dweud!**

**Beth yw
iechyd
cyhoeddus?**

**Gwneud
wahaniaeth!**

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

icc.gig.cymru

SiaradICCymru@wales.nhs.uk

02920 227744

Iechyd Cyhoeddus Cymru

@IechydCyhoeddus

Eisiau dysgu mwy am sut i fyw bywyd iach a llewyrchus?

Eisiau darganfod sut i helpu eich cymuned i ffynnu?

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn gweithio i ddiogelu a gwella iechyd a llesiant a lleihau anghydraddoldebau iechyd i bobl yng Nghymru.

Project Team: Dr Catherine Sharp | Prof Karen Hughes

Policy and International Health, WHO Collaborating Centre on Investment for Health & Well-being

Tîm y Prosiect: Dr Catherine Sharp, Yr Athro Karen Hughes

Diolchiadau am Gymorth Prosiect Ehangach:

Polisi ac Iechyd Rhyngwladol, Canolfan Gydweithredol Sefydliad Iechyd y Byd ar Fuddsoddi ar gyfer Iechyd a Llesiant (WHO CC): Sumina Azam, Lewis Brace, Shona Whitaker, Nayana Varadaraj, Claire Murlis

Tîm Cyfathrebu: Daniel Owens, Chris Jones, Rebecca Hopkins, Danny Donavan, Laura Overton

Grŵp Cyngori Traws-Sefydliadol: Ashely Gould, Emily van de Venter, Amy Burgess, Dr Sikha de Souza, Heather Ramessur-Marsden, Susan Belfourd, Martine Price, Helen Rose-Jones, Elen de Lacy, Chris Roberts (Llywodraeth Cymru)

Datblygu'r Holiadur

Datblygwyd y cwestiynau a ddefnyddiwyd yn arolwg mis Hydref mewn partneriaeth â chydweithwyr yn Iechyd Cyhoeddus Cymru a Llywodraeth Cymru.

Amser i Siarad
Iechyd Cyhoeddus
Cymru

Time to Talk
Public Health
Wales

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Atodiad

Demograffeg – Sampl Panel a Sampl Arolwg

Dulliau

Demograffeg y Sampl Panel

		Sampl Panel N=2,327		Sampl Arolwg N=1,094		Poblogaeth*
Rhyw*	Gwryw	716	31%	382	35%	49%
	Benyw	1565	67%	697	64%	51%
	Arall	46	2%	15	1%	- \$
Oedran (blynyddoedd)*	16-29	429	18%	189	17%	21%
	30-49	880	38%	354	32%	29%
	50-69	679	29%	356	33%	31%
	70+	339	15%	195	18%	19%
Cwintel amddifadedd^	1 (Mwyaf)	400	17%	172	16%	19%
	2	464	20%	219	20%	20%
	3	484	21%	239	22%	21%
	4	463	20%	223	20%	21%
	5 (Lleiaf)	516	22%	241	22%	20%

*16+ oed Cyfwerthoedd poblogaeth o: ONS Amcangyfrifon o boblogaeth y DU, Cymru a Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon. Canol 2020. www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationestimates/datasets/populationestimatesforukenglandandwales/scotlandandnorthernireland; ^Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru 2019. <https://www.llyw.cymru/mynegai-amddifadedd-lluosog-cymrud-iweddariad-llawn-ir-mynegai-gyda-graddfeydd-2019>; \$Data heb fod ar gael. Gwrthododd 50 o ymatebwyr 16-29 oed sydd wedi'u cynnwys yn sampl yr arolwg ymuno â'r panel ac felly nid ydynt wedi'u cynnwys yn niferoedd sampl y panel; gweler dulliau.

Oherwydd diffyg cyfranogiad mewn pedwar arolygon yn olynol, tynnwyd 200 o bobl oddi ar y panel. Amlinellwyd y broses hon i aelodau'r panel yn y deunydd ymuno.

Demograffeg y Sampl Panel

		Sampl Panel N=2,327		Sampl Arolwg N= 1,094		Poblogaeth*
Ethnigrwydd [^]	Gwyn	2196	94%	1,049	96%	95%
	Ethnigrwydd cymysg	47	2%	22	2%	1%
	Asaidd neu Asaidd Pryndeinig	34	1%	9	1%	2%
	Du, Affricanaidd, Caribïaidd, Du Cymraeg neu Du Prydeinig	20	1%	3	<1%	1%
	Ethnigrwydd arall	20	1%	6	1%	1%
	Gwell gennyf beidio â dweud	10	<1%	5	<1%	- \$
Bwrdd Iechyd [#]	BIP Aneurin Bevan	408	18%	198	18%	19%
	BIP Betsi Cadwaladr	511	22%	253	23%	22%
	BIP Caerdydd a'r Fro	416	18%	183	17%	16%
	BIP Cwm Taf Morgannwg	287	12%	131	12%	14%
	BIP Hywel Dda	316	14%	146	13%	12%
	BI Addysgu Powys	110	5%	60	5%	4%
	BIP Bae Abertaw	279	12%	123	11%	12%

*16+ oed; ^Mae amcangyfrifon ethnigrwydd y boblogaeth ar gyfer pob oed oherwydd nad oes data ar gael ar gyfer trigolion 65+ oed nad ydynt yn Wyn; Ystadegau Cymru <https://statscymru.llyw.cymru/Catalogue/Equality-and-Diversity/Ethnicity>; \$\$Data heb fod ar gael. #Amcangyfrifon poblogaeth 16+; Ystadegau Cymru, <https://statscymru.llyw.cymru/Catalogue/Population-and-Migration/Population/Estimates/Local-HealthBoards/populationestimates-by-lhb-age>; BIP – Bwrdd Iechyd Prifysgol.

- Gosodwyd targed cychwynnol o 2,500 aelod panel er mwyn cael sampl arolwg misol o tua 1,000 ymateb; amcangyfrifwyd y byddai'r cyfraddau ymateb i arolygon bob yn ail fis yn 50% ar y mwyaf.
- I gyrraedd ystod o unigolion, defnyddiwyd tri dull recriwtio:
  - Ffon
  - Cyfryngau cymdeithasol
  - Wyneb yn wyneb
- Cafodd cwmni ymchwil i'r farchnad proffesiynol (DJS Research Limited) ei gaffael i gynnal y recriwtio a'r arolygon misol.
- Defnyddiwyd samplu cwota haenog wrth recriwtio dros y ffôn ac wyneb yn wyneb. Cwotâu wedi'u cymhwyso i:
  - Daearyddiaeth (Bwrdd Iechyd)
  - Oed
  - Rhyw
  - Cwintel Amddifadedd (MALC*)
- Roedd targedu cyfryngau cymdeithasol yn canolbwyntio ar fylchau demograffig mewn recriwtio.
- Cwblhaodd aelodau'r panel arolwg recriwtio cychwynnol a gofynnir iddynt gwblhau arolygon 15-20 munud bob yn ail mis. Cynhelir arolygon ar-lein neu dros y ffôn bob yn ail fis, yn dibynnu ar ddewis y sawl sy'n cymryd rhan.

* Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru.

Mae rhagor o fanylion methodolegol ar gael ym [mhrotocol y prosiect](#).

Dulliau – Arolwg Bob yn Ail Fis

- Ar gyfer pob arolwg, gwahoddir holl aelodau'r panel i gwblhau'r holiadur trwy'r dull y maent yn ei ffafrio (ffôn neu ar-lein). Rhoddir tair wythnos i aelodau'r panel gwblhau'r arolwg. O fewn yr amserlen honno, nodir bylchau yn y proffil demograffig sydd ei angen i gyflawni sampl sy'n cynrychioli oedran, rhyw, ethnigrwydd ac amddifadedd Cymru, ac anfonir nodiadau atgoffa i gwblhau'r arolwg.
- Er mwyn cynyddu cynrychiolaeth ar draws sampl yr arolwg, cynhelir tua 100 o gyfweliadau wyneb yn wyneb fesul arolwg gyda grwpiau poblogaeth a dargedir. Gwahoddir yr unigolion hyn i gwblhau'r arolwg ac fe'u gwahoddir yna i ymuno â'r panel. Felly mae cyfran yn gyfranogwyr sy'n cwblhau arolwg untro. Yn ogystal, rhoddir hysbysebion ar y cyfryngau cymdeithasol sy'n targedu grwpiau poblogaeth penodol. Mae'r unigolion hyn yn darparu gwybodaeth ddemograffig ac yna'n cael eu gwahodd i gwblhau'r arolwg byw.

Recriwtiwyd y cyfranogwyr a gwblhaodd arolwg mis Hydref drwy'r dulliau canlynol:

Recruitment Method	n	%
Ar-lein	604	55%
Dros y ffôn	349	32%
Wyneb yn wyneb (panel)	91	8%
Wyneb yn wyneb (un tro)	50	5%

Cwblhaodd y cyfranogwyr arolwg mis Hydref drwy'r dulliau canlynol:

Dull Cyfranogiad	n	%
Ar-lein	878	80%
Dros y ffôn	106	10%
Wyneb yn wyneb	110	10%